

Hva er en investering?

- Tid, energi, arbeid, ressurser, penger som en bruker i håp om at det skal gi en fordel i framtiden.

Hva er den mest grunnleggende investering i verdenshistorien?

- Det som på fagspråket kalles **resiprositet**.
- Gjensidig utveksling av varer og tjenester.
- Rasjonell form for økonomisk bytte.
- Vi er avhengige av hverandre for å overleve.
- Når et menneske deler sine ressurser med andre, kan de forvente at andre delte med dem i nest omgang.
- Mangoprodusenten i Gambia

Småbønderenes produksjonsmåte i Afrika

- Den svenske utviklingsforskeren Göran Hydén hevder:
- Afrikanske småbønders produksjonsmåte kjennetegnes av selvforsyning og lavt teknologisk nivå.
- De personlige forbindelsene i kulturen fungerer etter følgende prinsipper:
 - Hva du kan, er mindre viktig enn hvem du kjenner.
 - Det er mer lønnsomt å dele sin personlige rikdom enn å investere den i økonomisk vekst.
 - Å hjelpe noen i dag gir utbytte i morgen.

Hvordan investerte maktpersoner i tidlige samfunn?

- De hadde minst to strategier:
- Den første strategien: Ressurser samles hos herskeren – som deretter fordeler ressursene tilbake til folket. Først og fremst knyttet herskeren lojalitetsbånd til de nærmeste samarbeidspartnerne for å bygge politiske allianser.
- Der nest var det også forventet at herskeren skulle hjelpe vanlige folk i en krisesituasjon.
- I Romerriket: Brød og sirkus
- I Kina: Var påbudt for herskerne å ha reservelagre av ris og korn som de kunne dele ut når det var sult. Dette skulle sikre lojalitet – og var sånn sett en investering.
- Er det eksempler fra dagens verden på denne type strategi?

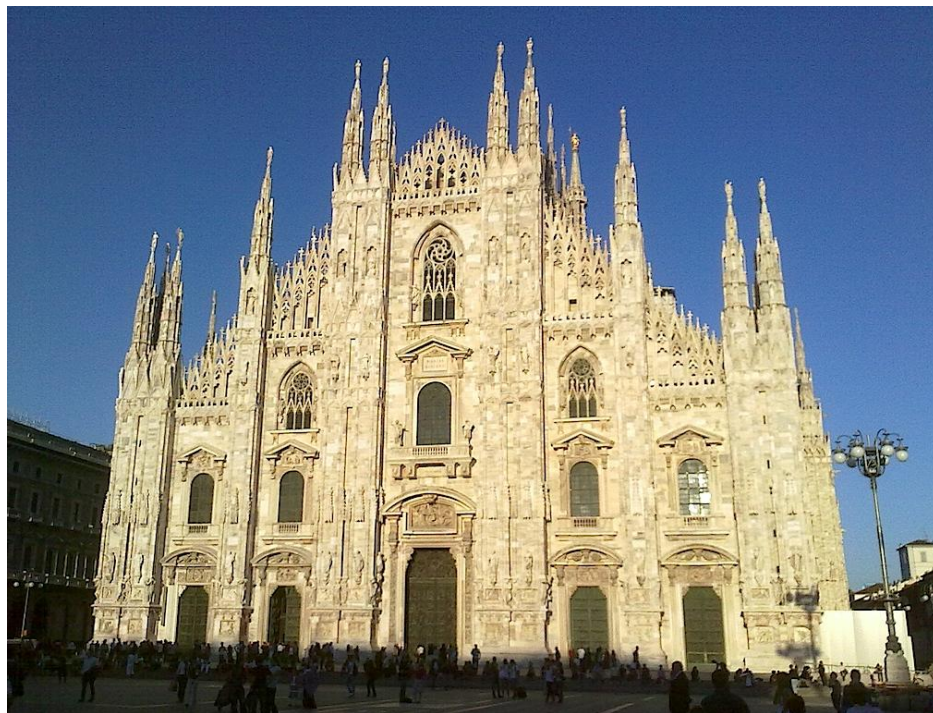
Hva er den andre investeringsstrategien for herskere?

- Investere i **symbolsk** og **militær teknologi**.
- Symbolsk teknologi skal demonstrere herskerens hellighet og makt.

Symbolisk teknologi

Pyramider, templer, slott,
katedraller, utsmykninger,
praktkledninger

Militær teknologi

Våpen, rustninger,
festninger, forsvarsmurer,
krigsskip

- De var mindre opptatt av å investere i produktiv teknologi

Produktiv teknologi

Plog, verktøy for
håndverkere, gruver,
vanningsanlegg, maskiner

Hva kan vi bruke våre økonomiske ressurser til?

- Forbruk (av varer og tjenester)
- Investere (etter først å ha spart eller lånt penger). Tar risiko – som handelsfolk (kapitalister) har gjort gjennom historien.

KAPITALISMEN

1. Kapitalister er først og fremst opptatt av å skaffe seg **profitt** ved å handle på et **marked**. De er derfor **investeringsvillige**.
2. Kapitalister fantes i mange regioner av verden (Asia). Upopulære. Sett på som umoralske snyltere.
3. De fikk et spesielt gjennombrudd i Vest-Europa.
4. HVORFOR?

Hvorfor fikk kapitalismen først gjennomslag i Vest-Europa?

- Byvekst i Vest-Europa i perioden 1000 – 1800.
- Noen politiske leder valgte å samarbeidet med kapitalistene (England, Holland). Perioden 1500-1800 viktig.
- Første gang i verdenshistorien at de som sitter med makta «går i kompaniskap» med kapitalistene.

Hva gjorde de politiske ledere for å tilrettelegge for kapitalismen?

- Bygde og tillot institusjoner som banker, børser, forsikringsselskaper, aksjeselskaper (der de med makta investerte).
- Lagde lover som beskyttet privat eiendom.

Konklusjon

- Landene i Vest-Europa økte sin materielle levestandard fordi kapitalister investerte i **produktiv teknologi** – det vil si **maskiner** (industrielle revolusjon).
- Hvor lang tid tok det å spinne 50 kilo bomullstråd? India på 1700-tallet: 50.000 timer. Storbritannia i 1825: 135 timer.
- Denne kapitalistiske investeringskulturen spredde seg til Nord-Amerika, Australia, New Zealand og de hvite i Sør-Afrika (ikke til de spanske og portugisiske besittelsene i Latin-Amerika der de fortsatt med å investerte i symbolsk og militær teknologi).
- Tropisk Afrika ble i liten grad påvirket av denne investeringskulturen – og har i liten grad adoptert den etter selvstendigheten (cirka 1960).
- Japan var det første landet utenfor Vesten som innførte en kapitalistisk industrikultur (1868).
- Singapore, Hong Kong, Taiwan og Sør-Korea fulgte samme strategi fra 1960-tallet.
- Kina valgte denne strategien i 1978.